

Ordonanță de urgență

privind derularea operațiunilor de cooperare tehnologică și industrială în domeniile apărării și securității, înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Române de Cooperare Tehnologică și Industrială pentru Securitate și Apărare și pentru modificarea prevederilor Ordonanței de urgență nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare

Având în vedere necesitatea adoptării unor măsuri urgente pentru elaborarea și promovarea unei noi legislații privind operațiunile compensatorii referitoare la achizițiile în domeniile apărării și securității,

Ținând cont de obiectivele prioritare ale *Programului de Guvernare 2023-2024 - Viziune pentru națiune, din 15.06.2023*¹, privind modernizarea și dezvoltarea capacităților de producție din industria de apărare, ca premisă pentru întărirea rolului României în NATO,

Luând în considerare contextul geopolitic actual care reclamă nevoia urgentă de revitalizare a industriei naționale de apărare prin investiții în vederea transformării acesteia într-un ecosistem industrial, modern re tehnologizat, competitiv, inovativ, sustenabil și digitalizat care să contribuie la protejarea intereselor esențiale de securitate,

Ținând cont de nevoia regândirii domeniului de aplicare în materia operațiunilor compensatorii prin lărgirea spectrului de operațiuni compensatorii permise și optimizarea corelării achizițiilor cu operațiunile compensatorii,

Având în vedere necesitatea actualizării legislației naționale în materia operațiunilor compensatorii (engl.offset) în acord cu *Nota de orientare privind operațiunile de compensare*² și *Comunicarea Interpretativă a COM privind aplicarea (ex) articolului 296 din tratat în domeniul achizițiilor publice în domeniul apărării*³ (actualul art. 346 TFUE), astfel încât derularea operațiunilor compensatorii să nu presupună măsuri restrictive care încalcă Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene (discriminează operatorii economici din alte SM și împiedică libera circulație a mărfurilor și serviciilor prin solicitarea derulării unor activități în SM care achiziționează - măsuri considerate contrare regulilor pieței interne și principiilor din Tratat),

Pentru evitarea situației în care Comisia Europeană va declanșa proceduri prealabile acțiunii în constatarea neîndeplinirii obligațiilor ce revin statului român, în baza dispozițiilor art.258 din

¹ *Programul de Guvernare 2023-2024 - Viziune pentru națiune, din 15.06.2023*, aprobat de Parlament, Parte integranta din Hotărârea Parlamentului nr. 22/2023 pentru acordarea încrederii Guvernului, Publicat în *Monitorul Oficial*, Partea I nr. 533 din 15 iunie 2023,

² Guidance Note – offset nr. Ares(2016)765159 - 12/02/2016

³ COM(2006) 779 final din 7.12.2006

Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, precum și faptul că o întârziere suplimentară în ceea ce privește respectarea acestei obligații poate avea efecte negative semnificative în sensul emiterii de către Comisia Europeană a avizului motivat de încălcare a obligațiilor ce revin României în calitate de stat membru al Uniunii Europene și, ulterior, sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene în temeiul art. 258 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în condițiile în care autoritățile române au asumat față de Comisia Europeană un calendar de adoptare a noii legislații privind măsurile de cooperare tehnologică și industrială până la finalul anului 2023,

Luând în considerare faptul că o eventuală procedură de infringement antrenează consecințe negative din punct de vedere financiar, din perspectiva capacității României de a-și îndeplini angajamentele asumate în cadrul UE,

Deoarece aspectele menționate mai sus vizează interesul public și strategic al României pentru adaptarea legislației în acord cu prevederile Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene și cu poziția Comisiei Europene în materia asigurării mediului concurențial pe piața unică europeană și constituie o situație extraordinară a cărei reglementare nu poate fi amânată, se impune adoptarea de măsuri imediate prin adoptarea prezentei ordonanțe de urgență.

În temeiul art. 115 alin. (4) din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta ordonanță de urgență.

CAPITOLUL I Dispoziții generale

Art.1

Prezenta ordonanță de urgență stabilește principiile, cadrul general și procedurile pentru derularea operațiunilor de cooperare tehnologică și industrială rezultate din atribuirea anumitor contracte de achiziție publică în domeniile apărării și securității, în vederea protejării intereselor esențiale de securitate ale României.

Art.2

(1) Operațiunile de cooperare tehnologică și industrială sunt măsuri identificate pentru protejarea intereselor esențiale de securitate ale României care presupun menținerea și dezvoltarea capacităților tehnologice din industria națională de apărare, dispuse pentru menținerea și dezvoltarea capacității operaționale aparținând Forțelor Sistemului Național de Apărare, denumite în continuare FSNA, pentru situații de criză sau de război, în concordanță cu eforturile NATO și în complementaritate cu cele ale UE.

(2) Derularea operațiunilor de cooperare tehnologică și industrială este guvernată de următoarele principii:

a) necesitatea – la stabilirea operațiunilor de cooperare tehnologică și industrială se va analiza ca acestea să fie necesare și suficiente pentru protejarea intereselor esențiale de securitate ale României;

b) consolidarea expertizei - operațiunile sunt menite să contribuie la menținerea și consolidarea expertizei și capacității de producție a industriei de apărare;

d) proporționalitatea – la stabilirea operațiunilor de cooperare tehnologică și industrială se va analiza ca acestea să nu fie disproporționate în raport cu scopul urmărit și să nu poată fi realizate prin mijloace mai puțin restrictive;

e) nerestricționarea concurenței – la identificarea operațiunilor de cooperare tehnologică și industrială se va analiza ca acestea să nu restricționeze concurența pe piața internă europeană a produselor care nu au destinație militară;

c) recuperarea decalajelor de tehnologizare - prin recuperarea decalajelor de tehnologizare, operațiunile de cooperare tehnologică și industrială permit operatorilor economici din sectorul industriei de apărare protejarea intereselor esențiale de securitate prin producerea de tehnică militară și prin menținerea în stare operațională a echipamentelor achiziționate;

f) consolidarea interoperabilității - operațiunile sunt menite să contribuie la menținerea și consolidarea capacității operaționale aparținând Forțelor Sistemului Național de Apărare (FSNA) de a acționa împreună cu forțele aliate, parteneri sau alte forțe din structuri multinaționale, în mod coerent, efektiv și eficient, în scopul realizării obiectivelor stabilite, la nivelurile tactic, operativ și strategic.

Art.3

În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- a) Agenția Română de Cooperare Tehnologică și Industrială pentru Securitate și Apărare - organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, denumită în continuare ARCTIS;
- b) acord de cooperare tehnologică și industrială - acord de voință încheiat în formă scrisă între ARCTIS și operatorul economic participant la o procedură de atribuire, având ca obiect stabilirea modalității de îndeplinire a obligației de cooperare tehnologică și industrială prin derularea de operațiuni de cooperare tehnologică și industrială;
- c) beneficiarul român al operațiunii de cooperare tehnologică și industrială – operator economic din industria națională de apărare, instituit privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică organizat în conformitate cu prevederile OG nr.57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, sau o instituție din cadrul FSNA, care beneficiază de o operațiune de cooperare tehnologică și industrială;
- d) cerere de tranzacție eligibilă - document întocmit de contractant, prin care se solicită ARCTIS aprobarea fiecărei operațiuni de cooperare tehnologică și industrială propusă, în prealabil inițierii acesteia, pe baza formularului pus la dispoziție de ARCTIS;
- e) cerere de aprobare credite - documentație întocmită de contractant, prin care se solicită ARCTIS recunoașterea finalizării unei operațiuni de cooperare tehnologică și industrială și care este însoțită de formularul pus la dispoziție de ARCTIS;

- f) Consiliul Suprem de Apărare a Țării - autoritatea administrativă autonomă investită, potrivit Constituției, cu organizarea și coordonarea unitară a activităților care privesc apărarea țării și siguranța națională în conformitate cu prevederile legii nr. 415 din 27 iunie 2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, denumit în continuare CSAT;
- g) contractant - ofertantul care a devenit parte într-un contract de achiziție publică sau atribuit unui alt guvern, având ca obiect execuția de lucrări, furnizarea de produse sau prestarea de servicii în domeniile apărării și securității, contract a cărui atribuire s-a realizat în condițiile protejării interesului esențial de securitate al României, în sensul prezentei ordonanțe de urgență;
- h) entitate eligibilă - orice persoană juridică străină, aprobată în prealabil de ARCTIS, care este desemnată de contractant pentru a fi asistat în îndeplinirea obligației de cooperare tehnologică și industrială, cu condiția ca aceasta să facă parte din grupul de companii al contractantului, să fie o companie care este deținută în majoritate de contractant sau să dețină calitatea de subcontractant semnificativ, în procent de minim 30%, în cadrul contractului de achiziție publică care a generat obligația de cooperare tehnologică și industrială;
- i) interesele esențiale de securitate ale țării - acele interese naționale care au rol de a asigura funcțiile vitale ale siguranței, apărării și securității naționale, astfel cum sunt definite în cadrul Legii nr.232/2016 privind industria națională de apărare, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative;
- j) multiplicator de cooperare tehnologică și industrială – coeficientul utilizat pentru calcularea valorii unei operațiuni de cooperare tehnologică și industrială aplicat de ARCTIS în situația în care se demonstrează că, prin derularea de operațiuni de cooperare tehnologică și industrială, contractantul contribuie semnificativ la consolidarea sau realizarea unei capacități de producție, integrare, testare și mentenanță, în principal prin transfer tehnologic;
- k) obligație de cooperare tehnologică și industrială - obligația contractantului de a derula operațiuni de cooperare tehnologică și industrială, astfel cum sunt aprobate de CSAT;
- l) operațiuni de cooperare tehnologică și industrială – activități aprobate de CSAT pentru protejare a intereselor esențiale de securitate ale României;
- m) valoarea obligației de cooperare tehnologică și industrială – valoarea rezultată prin aplicarea unui procent între 20% și 100% din valoarea contractului de achiziție publică, procent ce se stabilește, de la caz la caz, de către CSAT la propunerea autorității contractante împreună cu Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului și Agenție;

CAPITOLUL II

Stabilirea domeniului și a funcțiilor critice necesare pentru protejarea intereselor esențiale de securitate ale României

Art.4

(1) Etapa premergătoare procesului de analiză a necesității impunerii obligației de cooperare tehnologică și industrială constă în analiza și aprobarea CSAT pe marginea planurilor/concepțiilor de înzestrare ale FSNA.

(2) Pentru planurile de înzestrare/concepțiile de înzestrare prevăzute la alin.(1), autoritatea contractantă împreună cu Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, ARCTIS și instituțiile din cadrul FSNA analizează dacă se impun măsuri pentru protejarea intereselor esențiale de securitate națională ale României prin derularea de operațiuni de cooperare tehnologică și industrială, cu invocarea art.346 din TFUE, și formulează propuneri în acest sens.

(3) Procesul de analiză de la alin.(2) va avea în vedere protejarea intereselor esențiale de securitate și asigurarea securității aprovizionării, prin constituirea pe teritoriul național de capacități industriale care să poată asigura atât producerea de tehnică militară modernă pentru dotarea structurii de forțe pe timp de pace și menținerea în stare operațională a echipamentelor achiziționate, cât și fabricarea/cercetarea-dezvoltarea de noi echipamente care să contribuie la multiplicarea capabilităților militare în situații de criză sau război.

(4) Propunerile de operațiuni de cooperare tehnologică și industrială vor fi supuse aprobării CSAT în vederea introducerii în cadrul documentației de atribuire a unor cerințe necesare pentru protejarea intereselor esențiale de securitate ale României; propunerile de operațiuni de cooperare tehnologică și industrială se vor înainta inclusiv în cazul contractelor atribuite de un guvern unui alt guvern, cu invocarea art.346 din TFUE.

(5) Analiza prevăzută la alin.(2) se efectuează pentru contractele de achiziție publică a căror valoare estimată depășește pragul valoric reprezentând echivalentul a 10 milioane de euro (fără TVA). Sunt exceptate de la procesul de analiză contractele atribuite în baza unor proceduri derulate de către agenții/structuri din cadrul NATO sau UE achizițiile efectuate în comun cu alte state, precum și contractele atribuite altui guvern pentru bunurile transferate din proprietatea acestuia.

Art.5

Măsurile necesare pentru protejarea intereselor esențiale de securitate vor fi stabilite pentru identificarea cerințelor de natură operațională, cu justificările aferente fiecărei cerințe, referitoare la asigurarea sprijinului logistic, securității aprovizionării, mentenanței, regenerării/multiplicării capabilităților necesare pentru dezvoltarea și menținerea competențelor din industria națională de apărare.

Art.6

Operațiunile de cooperare tehnologică și industrială pot avea următoarele forme:

- a) transferul de tehnologie - transferarea de cunoștințe, asistență tehnică sau alte activități de transfer tehnologic, care să permită obținerea de noi capacități sau creșterea competitivității celor existente;
- b) cooperarea în cercetare-dezvoltare - cooperare în activități sistematice, bazată pe cunoștințele existente dobândite din cercetare și/sau experiența practică, îndreptată spre producerea de materiale,

produse și instalații noi, punerea la punct a unor procedee, sisteme și servicii noi, precum și îmbunătățirea substanțială a celor deja produse sau instalate;

c) subcontractarea - acea formă de cooperare prin care un operator economic român produce o parte sau o componentă a produsului, serviciului sau lucrării care face obiectul contractului de achiziție publică și/sau furnizează produse, prestează servicii sau execută lucrări care contribuie la implementarea și/sau exploatarea în bune condiții a produselor, serviciilor și lucrărilor respective;

d) exportul de produse, servicii și lucrări - vânzarea de produse și servicii și executarea de lucrări în domeniul apărării și securității.

CAPITOLUL III

Semnarea acordului de cooperare tehnologică și industrială

Art.7

(1) Acordul de cooperare tehnologică și industrială se semnează, în prealabil semnării contractului de achiziție publică, cu fiecare dintre operatorii economici calificați și selectați să participe la ultima etapă a procedurii de atribuire, în termen de 30 de zile calculat de la data transmiterii invitației de participare de către autoritatea contractantă.

(2) La momentul semnării, Acordul de cooperare tehnologică și industrială conține planul de cooperare tehnologică și industrială care este prevăzut într-o anexă la acesta.

(3) Planul de cooperare tehnologică și industrială reprezintă propunerea fiecărui participant selectat în cadrul procedurii de achiziție publică, privind implementarea operațiunilor de cooperare tehnologică și industrială aprobate de CSAT ca fiind necesare pentru protejarea intereselor esențiale de securitate ale României.

(4) Acordul de cooperare tehnologică și industrială intră în vigoare la momentul semnării contractului de achiziție sau la o dată ulterioară indicată în respectivul contract.

(5) În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a Acordului de cooperare tehnologică și industrială se semnează un act adițional la acord prin care se stabilesc:

(a) valoarea obligației de cooperare tehnologică și industrială;

(b) multiplicatorii de cooperare tehnologică și industrială aplicabili fiecărei operațiuni de cooperare tehnologică și industrială;

(c) valoarea scrisorii de garanție bancară de bună execuție a acordului;

(d) valoarea pragurilor valorice astfel cum sunt prevăzute la art.10 din prezenta ordonanță de urgență și data limită de îndeplinire a acestora.

Art.8

(1) Perioada de îndeplinire a obligației de cooperare tehnologică și industrială nu poate depăși 8 ani în raport de complexitatea derulării operațiunilor de cooperare tehnologică și industrială.

(2) În situații excepționale, generate de complexitatea ridicată a derulării operațiunilor de cooperare tehnologică și industrială sau de dificultățile intervenite în derularea acestora care nu sunt din culpa contractantului, Președintele Agenției, la solicitarea expresă scrisă a contractantului, poate prelungi prin act adițional durata de implementare a contractului.

CAPITOLUL IV

Operațiuni de cooperare tehnologică și industrială

Art.9

(1) Garantarea îndeplinirii obligației de cooperare tehnologică și industrială se va face prin furnizarea de către contractant a unei scrisori de garanție bancară de bună execuție a acordului, care va fi valabilă pe toată durata de executare a acordului de cooperare tehnologică și industrială.

(2) Valoarea scrisorii de garanție bancară de bună execuție a acordului reprezintă 5% din valoarea obligației de cooperare tehnologică și industrială.

(3) Termenul de furnizare al instrumentului de garantare este de maxim 60 de zile de la intrarea în vigoare a acordului de cooperare tehnologică și industrială.

Art.10

(1) Activitatea contractantului este supusă unor evaluări periodice, la momentul îndeplinirii pragului de 50% din totalul obligației de cooperare tehnologică și industrială asumate și, respectiv, 100% din totalul obligației de cooperare tehnologică și industrială asumate. Dacă pragurile de îndeplinire nu sunt respectate, conform calendarului aprobat de ARCTIS și care reprezintă o anexă la Acordul de cooperare tehnologică și industrială, contractantul va plăti penalități de neîndeplinire reprezentând un procent de 15% din valoarea neîndeplinită al căror mecanism de percepere va fi stabilit prin normele de aplicare a prezentei ordonanțe de urgență.

(2) Penalitățile vor fi achitate de contractant în termen de 30 de zile de la data la care sunt solicitate de ARCTIS, în caz contrar aceasta va fi în drept să procedeze la executarea instrumentului de garantare prevăzut la art.9, cu o notificare prealabilă de 15 zile.

Art.11 Dacă la expirarea unui termen de grație de 1 an calculat de la data prevăzută pentru executarea în totalitate a obligației de cooperare tehnologică și industrială asumate, contractantul nu și-a executat integral angajamentele asumate, acesta va fi exclus de la o altă procedură de atribuire a unui contract de achiziție publică în domeniile apărării și securității, pe o perioadă de 5 ani.

CAPITOLUL V

Cadrul instituțional

Art.12

(1) Începând cu data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență se înființează Agenția Română de Cooperare Tehnologică și Industrială pentru Securitate și Apărare (ARCTIS), ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, prin reorganizarea Oficiului de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială, care se desființează, având ca obiect gestionarea operațiunilor de cooperare tehnologică și industrială în domeniile apărării și securității rezultate prin punerea în aplicare a prezentei ordonanțe de urgență.

(2) Conducerea ARCTIS este asigurată de un președinte cu rang de secretar de stat numit prin decizie a Prim-ministrului la propunerea Ministrului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului și de un vicepreședinte numit prin ordin al Ministrului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului.

(3) Numărul maxim de posturi este de 50, exclusiv președintele și vicepreședintele.

(4) ARCTIS se subrogă în toate drepturile și obligațiile Oficiului de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială, rezultate din contracte, convenții și acorduri la care este parte.

(5) Personalul și patrimoniul ARCTIS se constituie prin preluarea personalului și patrimoniului Oficiului de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială.

(6) Atribuțiile, organizarea și funcționarea ARCTIS se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

(7) ARCTIS elaborează și promovează actele normative în domeniul de competență.

(8) În luna ianuarie a fiecărui an, ARCTIS informează Guvernul privind situația derulării operațiunilor de cooperare tehnologică și industrială în domeniile apărării și securității pentru anul anterior.

CAPITOLUL VI

Dispoziții finale și tranzitorii

Art.13 - (1) Actele juridice reglementate de prezenta ordonanță de urgență sunt interpretate, aplicate și executate în conformitate cu legislația română.

(2) Litigiile decurgând din aplicarea prezentei ordonanțe de urgență se soluționează de instanțele române competente, în conformitate cu legislația română în vigoare.

Art.14

(1) Prezenta ordonanță de urgență se aplică procedurilor de atribuire inițiate după data intrării sale în vigoare.

(2) Procedurilor de atribuire în curs de desfășurare la data intrării sale în vigoare li se aplică cadrul legal în vigoare la data inițierii procedurii de atribuire.

(3) Acordurile de compensare încheiate înainte de data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență sunt supuse dispozițiilor legale în vigoare la data când acestea au fost încheiate în tot ceea ce privește încheierea, modificarea, interpretarea, efectele, executarea și încetarea acestora.

(4) Creditele de compensare în avans și creditele excedentare obținute de contractanți în temeiul dispozițiilor OUG nr.189/2002 privind operațiunile compensatorii referitoare la contractele de achiziții pentru nevoi de apărare, ordine publică și siguranță națională, aprobată prin Legea nr.354/2003, cu modificările și completările ulterioare se mențin în contul contractantului pentru o perioadă de maxim 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență și pot fi utilizate exclusiv pentru îndeplinirea obligațiilor de compensare născute în temeiul respectivului act normativ.

(5) La expirarea termenului de 3 ani prevăzut la alin.(4), creditele de compensare în avans și creditele excedentare se anulează.

Art.15

În termen de 90 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, la propunerea ARCTIS, va elabora norme metodologice de aplicare a prevederilor acesteia, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

Art.16

(1) La data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 189/2002 privind operațiunile compensatorii referitoare la contractele de achiziții pentru nevoi de apărare, ordine publică și siguranță națională, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 942 din data de 23 decembrie 2002, aprobată prin Legea nr. 354/2003, cu modificările și completările ulterioare se abrogă.

(2) În cuprinsul actelor normative în vigoare denumirea "Oficiul de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială" se înlocuiește cu denumirea "Agenția Română de Cooperare Tehnologică și Industrială pentru Securitate și Apărare (ARCTIS)".

Art.17

Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 923 din 11 decembrie 2015 se modifică și se completează după cum urmează:

1. La Art. 34, alin. (3) va avea următorul cuprins:

”(3) Pentru sumele plătite în avans conform alin. (2), beneficiarii acestora au obligația de a pune la dispoziția ordonatorilor de credite scrisori de garanție bancară sau alte garanții constituite în temeiul legii, a căror valoare nu poate fi mai mică decât suma plătită sub formă de avans.”

2. La art. 35 după alin. (2), se introduc doi noi alineate, alin. (2¹) și (2²) cu următorul cuprins:

(2¹) Prin exceptare de la prevederile art. 35, alin. (2), lichidarea sumelor reprezentând avansuri acordate în industria de apărare, se justifică de furnizori nu mai târziu de 60 de luni de la data acordării avansurilor, prin livrări de produse finite sau componente ale acestora, care pot funcționa independent și îndeplini, parțial, cerințele ordonatorilor de credite.

(2²) Prevederile alin. (2¹) se aplică inclusiv contractelor de achiziții aflate în curs de executare.

PRIM-MINISTRU
ION-MARCEL CIOLACU